TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. kovo 14 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 258 straipsnis – Direktyva (ES) 2018/1972 – Europos elektroninių ryšių kodeksas – Neperkėlimas į nacionalinę teisę ir nepranešimas apie perkėlimo priemones – SESV 260 straipsnio 3 dalis – Prašymas įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą ir periodinę baudą – Sankcijos dydžio nustatymo kriterijai“

Byloje C-452/22

dėl 2022 m. liepos 8 d. pagal SESV 258 straipsnį ir SESV 260 straipsnio 3 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama U. Małecka, L. Malferrari ir E. Manhaeve,

ieškovė,

prieš

Lenkijos Respubliką, atstovaujamą B. Majczyna,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininko pareigas einantis J.-C. Bonichot, teisėjai S. Rodin ir L. S. Rossi (pranešėja),

generalinė advokatė T. Ćapeta,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: lenkų.

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– pripažinti, kad nepriėmusi 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018, p. 36), įgyvendinančių įstatymų ir kitų teisės aktų arba bet kuriuo atveju nepranešusi apie juos Komisijai Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šią direktyvą,

– įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti Komisijai 13 180,5 EUR vienkartinę sumą už kiekvieną dieną, tačiau bendra suma turi būti mažiausiai 3 270 000 EUR.

– jeigu pirmoje įtraukoje nurodytas įsipareigojimų neįvykdymas tęsis iki sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti Komisijai 59 290,5 EUR periodinę baudą už kiekvieną dieną nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos iki įsipareigojimų pagal Direktyvą 2018/1972 įvykdymo dienos, ir

– priteisti iš Lenkijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Teisinis pagrindas

2 Direktyvos 2018/1972 2 ir 3 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(2) Komisija periodiškai peržiūri penkių direktyvų, <…> kurios sudaro galiojančią elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą, veikimą, siekdama visų pirma nustatyti, ar reikia jas iš dalies pakeisti atsižvelgiant į technologijų ir rinkos pokyčius;

(3) 2015 m. gegužės 6 d. komunikate, nustatančiame Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją, Komisija nurodė, kad peržiūrint telekomunikacijų reguliavimo sistemą dėmesys bus visų pirma skiriamas priemonėms, kuriomis siekiama skatinti investicijas į sparčiojo plačiajuosčio ryšio tinklus, užtikrinti nuoseklesnį vidaus rinka grindžiamas požiūris į radijo spektro politiką ir valdymą, sudaryti sąlygas tikrai vidaus rinkai sprendžiant reguliavimo susiskaidymo problemą, užtikrinti veiksmingą vartotojų apsaugą, vienodas sąlygas visiems rinkos dalyviams ir nuoseklų taisyklių taikymą, taip pat sukurti veiksmingesnę reguliavimo institucijų sistemą.“

3 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas, taikymo sritis ir tikslai“ numatyta:

„1. Ši direktyva nustato suderintą elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų, susijusių priemonių ir susijusių paslaugų reguliavimo sistemą ir tam tikrus galinių įrenginių aspektus. Ji nustato nacionalinių reguliavimo institucijų ir, kai taikytina, kitų kompetentingų institucijų užduotis ir procedūras, siekiant užtikrinti, kad reguliavimo sistema būtų suderintai taikoma visoje [Europos] Sąjungoje.

2. Šia direktyva siekiama:

a) elektroninių ryšių tinkluose ir paslaugose įgyvendinti vidaus rinką, kurioje įdiegiami ir įsisavinami itin didelio pralaidumo tinklai, užtikrinama tvari konkurencija, elektroninių ryšių paslaugų sąveika, prieinamumas, tinklų ir paslaugų saugumas ir nauda galutiniams naudotojams; ir

b) užtikrinti, kad visoje Sąjungoje būtų teikiamos geros kokybės, įperkamos viešai prieinamos paslaugos veiksmingos konkurencijos ir laisvo pasirinkimo sąlygomis, reglamentuoti tokius atvejus, kai rinka nepakankamai tenkina galutinių naudotojų, įskaitant neįgalius naudotojus, poreikius naudotis paslaugomis vienodomis sąlygomis su kitais, ir nustatyti reikiamas galutinių naudotojų teises.

<…>“

4 Šios direktyvos 124 straipsnio „Perkėlimas į nacionalinę teisę“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės taiko tas nuostatas nuo 2020 m. gruodžio 21 d.

Valstybės narės, tvirtindamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvas, kurias panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.“

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

5 Kadangi Lenkijos Respublika nepateikė Komisijai jokios informacijos apie nuostatų, būtinų Direktyvai 2018/1972 perkelti į Lenkijos teisę, priėmimą, kaip nurodyta šios direktyvos 124 straipsnyje, 2021 m. vasario 3 d. Komisija išsiuntė šiai valstybei narei oficialų pranešimą.

6 2021 m. balandžio 6 d. Lenkijos valdžios institucijos atsakė į šį pranešimą ir nurodė, kad Direktyva 2018/1972 turėjo būti perkelta į nacionalinę teisę dviem įstatymais, kurie turėjo būti paskelbti ir apie juos turėjo būti pranešta ne vėliau kaip 2021 m. rugpjūčio mėn. pradžioje.

7 Neturėdama kitos informacijos apie Direktyvos 2018/1972 perkėlimą į nacionalinę teisę, 2021 m. rugsėjo 23 d. Komisija pateikė Lenkijos Respublikai pagrįstą nuomonę ir pareikalavo iki 2021 m. lapkričio 23 d. į ją atsižvelgti.

8 2021 m. lapkričio 17 d. Lenkijos valdžios institucijos atsakė į pagrįstą nuomonę ir pateikė Komisijai išsamią informaciją apie su šiuo perkėlimu susijusį teisėkūros darbą. Konkrečiai kalbant, jos nurodė, kad įstatymus, kuriais direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, numatyta paskelbti 2022 m. kovo mėn.

9 Manydama, kad Lenkijos Respublika nepriėmė šiai Direktyvai 2018/1972 įgyvendinti būtinų nuostatų, 2022 m. balandžio 6 d. Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį Teisingumo Teisme.

10 2022 m. balandžio 27 d. Lenkijos valdžios institucijos pranešė Komisijai, kad Ministrų Taryba perdavė įstatymo, kuriuo Direktyva 2018/1972 perkeliama į nacionalinę teisę, projektą Vyriausybės teisės aktų leidybos centro Teisės reikalų komitetui.

11 2022 m. liepos 8 d. Komisija pareiškė šį ieškinį.

12 Lenkijos Respublika prašo Teisingumo Teismo atmesti visą ieškinį, nepatenkinus šio reikalavimo – neįpareigoti sumokėti Komisijos prašomų vienkartinės sumos ir periodinės baudos, o nepatenkinus ir šio reikalavimo – iš esmės sumažinti šios vienkartinės sumos ir šios periodinės baudos dydį, taip pat priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

13 2022 m. gruodžio 19 d. šioje byloje buvo užbaigta rašytinė proceso dalis.

Dėl ieškinio

Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį

Šalių argumentai

14 Ieškinyje Komisija primena, kad pagal SESV 288 straipsnio trečią pastraipą valstybės narės privalo priimti nuostatas, būtinas direktyvoms perkelti į nacionalinę teisę per šiose direktyvose nustatytus terminus, ir nedelsdamos apie jas pranešti Komisijai.

15 Komisija nurodo, kad įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui.

16 Nagrinėjamu atveju pasibaigus šiam terminui ir net šio ieškinio pareiškimo dieną Lenkijos Respublika dar nebuvo priėmusi nuostatų, būtinų Direktyvai 2018/1972 perkelti į nacionalinę teisę, ir bet kuriuo atveju apie jas pranešusi Komisijai.

17 Anot Komisijos, Lenkijos Respublika neginčija įsipareigojimų neįvykdymo, dėl kurio jai priekaištaujama, ji tik remiasi praktinėmis ir vidaus aplinkybėmis, kad jį pateisintų. Vis dėlto direktyvos neperkėlimo į nacionalinę teisę per šioje direktyvoje numatytą terminą negalima pateisinti tokiomis aplinkybėmis.

18 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika ginčija bet kokį įsipareigojimų neįvykdymą. Ši valstybė narė tvirtina, kad atsižvelgdama į Direktyvos 2018/1972 horizontalųjį pobūdį ir valstybėms narėms pripažintą laisvę pasirinkti jos įgyvendinimo priemones ji nusprendė taikyti tokį pat sprendimą kaip Sąjungos teisės aktų leidėjas, t. y. priimti naują teisės aktą, kuriuo bendrai reglamentuojama telekomunikacijų rinka, – *Ustawa Prawo Komunikacji Elektronicznej* (Elektroninių ryšių įstatymas) kartu su *Ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo komunikacji elektronicznej* (Įstatymas, kuriuo reglamentuojamas Elektroninių ryšių įstatymo įgyvendinimas).

19 Anot Lenkijos Respublikos, prieš priimant šių dviejų įstatymų projektus dėl jų plačios taikymo srities reikėjo atlikti esminę ir teisės aktų analizę, taip pat išsamiai konsultuotis tiek su viešojo administravimo institucijomis, tiek su vartotojais ir specialistais.

20 Be to, dėl Direktyvos 2018/1972 nuostatų sudėtingumo ir netikslumo kilo tam tikrų abejonių dėl jų aiškinimo, todėl teisėkūros darbe dalyvaujančių subjektų nuomonės išsiskyrė. Konkrečiai kalbant, šios abejonės buvo susijusios su šios direktyvos taikymo asmenims srities nustatymu ir su elektroninių ryšių paslaugų kategorija, kuriai turėjo būti priskirtos tam tikros RCS paslaugos (*Rich Communication Services*). Šiuo klausimu pažymėtina, kad pati Komisija tinkamai neatsakė į Lenkijos Respublikos prašymą.

21 Galiausiai teisėkūros darbai buvo atidėti dėl COVID-19 pandemijos, dėl kurios buvo sudėtingiau organizuoti pasitarimus ir konsultacijas, taip pat negalėjo dalyvauti daug su šiuo darbu susijusiu asmenų. Be to, dėl pandemijos lygiagrečiai buvo sprendžiama daug svarbių klausimų, susijusių, be kita ko, su visuomenės sveikata, valstybės saugumu ir viešąja tvarka.

22 Dublike Komisija atsikerta, kad nė viena iš Lenkijos Respublikos nurodytų aplinkybių negali pateisinti to, kad šio dubliko pateikimo dieną ši valstybė narė dar neįvykdė įsipareigojimų, susijusių su Direktyvos 2018/1972 perkėlimu į nacionalinę teisę.

Teisingumo Teismo vertinimas

23 Pagal suformuotą jurisprudenciją įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, ir Teisingumo Teismas negali atsižvelgti į vėliau įvykusius pokyčius (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 15 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

24 Be to, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad jei direktyvoje aiškiai numatyta valstybių narių pareiga užtikrinti, kad jos perkėlimo priemonėse būtų nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda būtų daroma jas oficialiai skelbiant, bet kuriuo atveju būtina, kad valstybės narės priimtų aiškų aptariamos direktyvos perkėlimo aktą (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 16 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

25 Nagrinėjamu atveju terminas atsakymui į pagrįstą nuomonę pateikti baigėsi 2021 m. lapkričio 23 d. Vadinasi, nurodyto įsipareigojimų neįvykdymo buvimą ar nebuvimą reikia vertinti atsižvelgiant į tą dieną galiojusius nacionalinės teisės aktus (šiuo klausimu žr. 2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 17 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

26 Šiuo klausimu neginčijama, kad tą dieną Lenkijos Respublika nebuvo patvirtinusi priemonių, būtinų Direktyvos 2018/1972 perkėlimui užtikrinti, taigi ir nepranešė apie šias priemones Komisijai.

27 Siekdama pateisinti įsipareigojimų neįvykdymą, Lenkijos Respublika pateikia kelis argumentus, susijusius, pirma, su jos pasirinkimu priimti naujus teisės aktus, kuriais bendrai reglamentuojama telekomunikacijų rinka ir kurių priėmimo procesas buvo ypač sudėtingas, antra, su Direktyvos 2018/1972 nuostatų netikslumu ir, trečia, su COVID-19 pandemijos pasekmėmis.

28 Vis dėlto tokie argumentai negali pateisinti Komisijos nurodyto įsipareigojimų neįvykdymo.

29 Pirma, galimas Direktyvos 2018/1972 perkėlimo į nacionalinę teisę vidaus teisėkūros proceso sudėtingumas neturi reikšmės, nes pagal suformuotą jurisprudenciją valstybės narės vidaus tvarkos praktika ar situacijos negali pateisinti iš Sąjungos direktyvų kylančių pareigų ir terminų nesilaikymo arba pavėluoto ar nevisiško šių direktyvų perkėlimo (2021 m. sausio 13 d. Sprendimo *Komisija / Slovėnija (FPRD II)*, C-628/18, EU:C:2021:1, 79 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Antra, tariamas Direktyvos 2018/1972 nuostatų netikslumas ir sudėtingumas negali paneigti nagrinėjamo įsipareigojimų neįvykdymo. Kaip teisingai nurodo Komisija, nustatydamas šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminą Sąjungos teisės aktų leidėjas žinojo apie jos sudėtingumą ir tikslumo lygį; bet kuriuo atveju tik jis galėjo pratęsti šį terminą, ir valstybės narės negalėjo nuo jo nukrypti, o Komisija – toleruoti tokius nukrypimo atvejus. Lenkijos Respublika neteigia ėmusis iniciatyvos pamėginti, kad terminas būtų pratęstas.

31 Trečia, dėl COVID-19 pandemijos, kuri buvo paskelbta 2020 m. pradžioje, poveikio pakanka pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų turėjęs pratęsti Direktyvos 2018/1972 perkėlimo į nacionalinę teisę terminą, jeigu būtų nusprendęs, kad šios pandemijos, paveikusios visą Sąjungos teritoriją, poveikis buvo toks, kad valstybės narės negalėjo įvykdyti joms pagal šią direktyvą tenkančių įsipareigojimų.

32 Taigi konstatuotina, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui nepriėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų Direktyvai 2018/1972 įgyvendinti, taigi ir nepranešusi apie šias nuostatas Komisijai, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 124 straipsnio 1 dalį.

Dėl pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį pateiktų reikalavimų

Šalių argumentai

33 Ieškinyje Komisija pabrėžia, kad, pirma, Direktyva 2018/1972 buvo priimta pagal įprastą teisėkūros procedūrą, todėl patenka į SESV 260 straipsnio 3 dalies taikymo sritį, ir, antra, kad Lenkijos Respublikos įsipareigojimų pagal šios direktyvos 124 straipsnį neįvykdymas dėl to, kad ši valstybė narė nepranešė jai apie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nuostatas, akivaizdžiai yra nepranešimas apie direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, kaip tai suprantama pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį.

34 Komisija primena, kad Komunikato 2011/C 12/01 „SESV 260 straipsnio 3 dalies įgyvendinimas“ (OL C 12, 2011, p. 1) (toliau – 2011 m. komunikatas) 23 punkte ji nurodė, jog sankcijos, kurias siūlys pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, bus nustatomos taikant tą patį metodą, kuris taikomas kreipiantis į Teisingumo Teismą pagal 260 straipsnio 2 dalį, kaip nurodyta jos Komunikato SEC(2005) 1658 „[SESV 260] straipsnio įgyvendinimas“ (OL C 126, 2007, p. 15) (toliau – 2005 m. komunikatas) 14–18 punktuose.

35 Sankcijos nustatymas turi būti grindžiamas pažeidimo sunkumu, jo trukme ir būtinybe užtikrinti pačios sankcijos atgrasomąjį poveikį, kad būtų išvengta pakartotinių pažeidimų.

36 Pirma, dėl pažeidimo sunkumo pažymėtina, kad pagal 2005 m. komunikato 16 punktą ir 2011 m. komunikatą Komisija nustato sunkumo koeficientą atsižvelgdama į du kriterijus, t. y. Sąjungos taisyklių, kurios buvo pažeistos, svarbą ir jų pasekmes atitinkamiems bendriesiems ir privatiems interesams.

37 Viena vertus, Komisija pažymi, kad Direktyva 2018/1972 yra pagrindinis teisės aktas elektroninių ryšių srityje. Pirmiausia pasakytina, kad Europos elektroninių ryšių kodeksu (toliau – EERK) modernizuojama Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistema, didinant vartotojų pasirinkimo galimybes ir stiprinant jų teises, užtikrinant aukštesnius ryšių paslaugų standartus, skatinant investicijas į itin didelio pralaidumo tinklus ir belaidę prieigą prie itin didelio pralaidumo ryšio visoje Sąjungoje. Taip pat EERK įtvirtintos elektroninių ryšių sektoriaus organizavimo taisyklės, įskaitant jo institucinę struktūrą ir valdymą. Šio kodekso nuostatomis sustiprinamas nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo nustatant minimalią šių institucijų kompetenciją ir sustiprinant jų nepriklausomumą, įtvirtinus skyrimo kriterijus ir pareigas teikti informaciją. Be to, EERK užtikrinamas ir veiksmingas radijo spektro (toliau – spektras) valdymas. Šios nuostatos sustiprina valstybių narių praktikos, susijusios su pagrindiniais spektro leidimų aspektais, nuoseklumą. Šiomis nuostatomis skatinama konkurencija tarp infrastruktūros ir itin didelio pralaidumo tinklų diegimo visoje Sąjungoje. Galiausiai EERK reglamentuojami įvairūs elektroninių ryšių paslaugų teikimo aspektai, įskaitant universaliųjų paslaugų įsipareigojimus, numeracijos išteklius ir galutinių naudotojų teises. Sugriežtinus šias taisykles siekiama padidinti vartotojų saugumą ir apsaugą, ypač kiek tai susiję su galimybe naudotis šiomis paslaugomis už prieinamą kainą.

38 Kita vertus, Direktyvos 2018/1972 neperkėlimas į Lenkijos teisę kenkia reguliavimo praktikai visoje Sąjungoje, kiek tai susiję su elektroninių ryšių sistemos valdymu, spektro leidimais ir patekimo į rinką taisyklėmis. Taigi įmonės negali naudotis nuoseklesnėmis ir nuspėjamomis esamo spektro naudojimo teisių suteikimo ar jų atnaujinimo procedūromis ir numatyti reguliavimo, kylančio iš minimalios 20 metų spektro naudojimo licencijų galiojimo trukmės. Tokie trūkumai daro tiesioginę įtaką itin didelio pralaidumo tinklų prieinamumui ir diegimui Sąjungoje. Be to, vartotojai negali pasinaudoti tam tikra apčiuopiama nauda, kuri jiems suteikiama pagal šią direktyvą, pavyzdžiui, sprendimais, susijusiais su įperkamų ryšių paslaugų teikimu, reikalavimu suteikti jiems aiškią informaciją apie sutartis, įpareigojimu taikyti skaidrius tarifus, tinklo teikėjų pakeitimo supaprastinimu siekiant skatinti palankesnes mažmenines kainas ir operatorių pareiga suteikti galutiniams naudotojams su negalia lygiavertes galimybes naudotis ryšių paslaugomis.

39 Kadangi šioje byloje Komisija nenustatė sunkinančių ar lengvinančių veiksnių, ji siūlo taikyti sunkumo koeficientą 10.

40 Antra, dėl įsipareigojimų neįvykdymo trukmės Komisija teigia, kad ji atitinka laikotarpį nuo Direktyvos 2018/1972 perkėlimo termino pabaigos, t. y. 2020 m. gruodžio 22 d., iki sprendimo kreiptis į Teisingumo Teismą su šiuo ieškiniu priėmimo dienos, t. y. 2022 m. balandžio 6 d. Vadinasi, reikšmingas laikotarpis yra penkiolika mėnesių. Taigi taikant 2005 m. komunikato 17 punkte, siejamame su 2011 m. komunikatu, numatytą 0,10 per mėnesį koeficientą trukmės koeficientas būtų 1,5.

41 Trečia, kiek tai susiję su Lenkijos Respublikos mokumu, Komisija taikė kintamąjį „n“, numatytą jos Komunikate 2019/C 70/01 „Vienkartinių sumų ir už kiekvieną dieną mokamų periodinių baudų, kurias Komisija siūlo taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bylose dėl pažeidimų,

apskaičiavimo metodo pakeitimas“ (OL C 70, 2019, p. 1). Taikant šį kintamąjį, atsižvelgiama į du veiksnius, t. y. bendrąjį vidaus produktą (BVP) ir atitinkamos valstybės narės institucinę svarbą, kurią atspindi šiai valstybei narei skirtų vietų Europos Parlamente skaičius.

42 Nors Teisingumo Teismas 2022 m. sausio 20 d. Sprendime *Komisija / Graikija (Valstybės pagalbos susigrąžinimas – Feronikelis)* (C-51/20, EU:C:2022:36) jau buvo suabejojęs tiek šio antrojo veiksnio, tiek tame komunikate numatyto koregavimo koeficiento 4,5 svarba, Komisija vis dėlto nusprendė nagrinėjamu atveju taikyti tame komunikate numatytus kriterijus, kol bus priimtas naujas komunikatas, kuriame būtų atsižvelgta į šią naujausią Teisingumo Teismo jurisprudenciją.

43 Remiantis Komisijos komunikatu 2022/C 74/02 „Duomenų, naudojamų apskaičiuojant vienkartines sumas ir baudas, kurias Komisija siūlys taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui vykdant pažeidimo tyrimo procedūrą, atnaujinimas“ (OL C 74, 2022, p. 2) (toliau – 2022 m. komunikatas) Lenkijos Respublikai taikomas kintamasis „n“ yra 1,45.

44 Remdamasi Komunikatu 2017/C 18/02 „[Sąjungos] teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (OL C 18, 2017, p. 10) Komisija prašo Teisingumo Teismo įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti periodinę baudą už laikotarpį nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos iki visiško jo įvykdymo dienos ir vienkartinę sumą už laikotarpį nuo dienos, einančios po tos, kurią baigėsi Direktyvoje 2018/1972 numatytas jos perkėlimo į nacionalinę teisę terminas, iki tos dienos, kai ši valstybė narė visiškai įvykdys jai pagal šią direktyvą tenkančius įsipareigojimus arba kai bus paskelbtas šis teismo sprendimas.

45 Dėl periodinės baudos Komisija primena, kad pagal 2005 m. komunikato 18 punktą jos dydžiu turėtų būti užtikrinama, kad sankcija bus proporcinga ir atgrasanti. Šiuo tikslu periodinės baudos už kiekvieną dieną dydis apskaičiuojamas standartinę fiksuoto dydžio sumą padauginus iš sunkumo koeficiento ir trukmės koeficiento, o tada iš atitinkamai valstybei narei taikomo kintamojo „n“. Remiantis 2022 m. komunikatu, standartinė fiksuoto dydžio suma apskaičiuojant periodinę baudą yra 2 726 EUR už dieną. Kaip nurodyta šio sprendimo 39 ir 40 punktuose, Komisijos siūlomas sunkumo koeficientas yra 10, o trukmės koeficientas – 1,5. Lenkijos Respublikai taikomas kintamasis „n“ yra 1,45. Taigi Komisijos siūloma periodinės baudos suma per dieną yra 59 290,5 EUR, skaičiuojant nuo teismo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos.

46 Kalbant apie vienkartinę sumą, pažymėtina, kad iš 2005 m. komunikato 20 punkto matyti, jog ši suma turi būti bent jau fiksuota minimali suma, atspindinti principą, pagal kurį kiekvienas užsitęsęs Sąjungos teisės nevykdymo atvejis, neatsižvelgiant į jokias sunkinančias aplinkybes, savaime yra teisėtumo principo pažeidimas teisinėje visuomenėje, už kurį turi būti skirta reali sankcija. Remiantis 2022 m. komunikatu, minimali Lenkijos Respublikos mokėtina vienkartinė suma būtų 3 270 000 EUR.

47 Taikant 2005 m. ir 2011 m. komunikatuose nustatytą metodą, jei apskaičiuota vienkartinė suma viršytų minimalią vienkartinę sumą, Komisija siūlo Teisingumo Teismui vienkartinę sumą nustatyti padauginus sumą už kiekvieną dieną iš dienų, kurias tęsėsi atitinkamas pažeidimas, skaičiaus, skaičiuojant nuo dienos, einančios po atitinkamoje direktyvoje numatyto perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, iki dienos, kurią pažeidimas baigiasi, arba, jeigu jis dar nesibaigęs, iki pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį priimto teismo sprendimo paskelbimo dienos. Taigi vienkartinės sumos per dieną mokėtinas dydis turi būti apskaičiuojamas standartinę fiksuoto dydžio sumą, taikomą apskaičiuojant vienkartinės sumos per dieną mokėtiną dydį, padauginus iš sunkumo koeficiento ir kintamojo „n“. Pagal 2022 m. komunikatą ši standartinė

fiksuota suma yra 909 EUR. Nagrinėjamu atveju sunkumo koeficientas yra 10, o kintamasis „n“ yra 1,45, taigi vienkartinės sumos per dieną mokėtinas dydis yra 13 180,5 EUR. Bendras šios sumos dydis apskaičiuojamas per dieną mokėtiną dydį padauginus iš dienų, praėjusių nuo dienos, einančios po Direktyvoje 2018/1972 nustatyto jos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos, t. y. 2020 m. gruodžio 22 d., iki dienos, kai Lenkijos Respublika įvykdys įsipareigojimus pagal šią direktyvą, arba teismo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, nes ši suma negali būti mažesnė nei minimali 3 270 000 EUR vienkartinė suma, šiai valstybei narei nustatyta 2022 m. komunikate.

48 Atsiliepime į ieškinį Lenkijos Respublika tvirtina, kad Komisijos siūlomi vienkartinės sumos ir periodinės baudos dydžiai yra per dideli ir neproporcingi, palyginti su nurodyto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumu.

49 Viena vertus, kiek tai susiję su sunkumo koeficiento nustatymu, Lenkijos Respublika teigia, kad Komisija neatliko išsamios analizės, kaip reikalaujama pagal 2005 m. komunikatą ir Teisingumo Teismo jurisprudenciją. Komisija pateikė tik bendras formuluotes, kurios neleidžia nustatyti pažeistų Sąjungos teisės nuostatų svarbos ir Direktyvos 2018/1972 neperkėlimo į nacionalinę teisę poveikio bendrajam ir privatiems interesams.

50 Komisija klaidingai įvertino Sąjungos teisės normų, susijusių su nurodytu įsipareigojimų neįvykdymu, realios svarbos laipsnį. Direktyvoje 2018/1972 iš esmės pakartotos anksčiau galiojusios direktyvų nuostatos, kurios buvo visiškai perkeltos į Lenkijos teisės sistemą, nedarant sisteminių pakeitimų. Kai kurie iš šių pakeitimų yra tik redakcinio pobūdžio ir turi tik nedidelę reikšmę.

51 Dėl pakeitimų, kuriuos Komisija laiko esminiais, Lenkijos Respublika tvirtina, kad Lenkijos teisėje jau yra nuostatų, iš esmės panašių į numatytąsias Direktyvoje 2018/1972 ir užtikrinančių šia direktyva siekiamų tikslų įgyvendinimą. Šios nuostatos įsigaliojo 2020 m. gruodžio 21 d., t. y. šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos dieną.

52 Net jei dėl to, kad apie minėtas nuostatas nebuvo pranešta Komisijai, į jas neatsižvelgta vertinant nagrinėjamą įsipareigojimų neįvykdymą, Lenkijos Respublika mano, kad į jas reikia atsižvelgti apskaičiuojant šio įsipareigojimų neįvykdymo sunkumo koeficientą ir būtent vertinant Direktyvos 2018/1972 neperkėlimo į nacionalinę teisę laiku pasekmes bendrajam ir konkretiems interesams.

53 Kita vertus, kiek tai susiję su atsižvelgimu į atgrasomąjį poveikį ir ypač į kintamojo „n“ taikymą, Lenkijos Respublika mano, kad, kaip ir byloje, kurioje priimtas 2022 m. sausio 20 d. Sprendimas *Komisija / Graikija (Valstybės pagalbos susigrąžinimas – Feronikelis)* (C-51/20, EU:C:2022:36), nereikia atsižvelgti į valstybės narės atsakovės institucinę svarbą Sąjungoje ir kad pakanka remtis jos BVP. Tokiu atveju kintamasis „n“ turėtų būti sumažintas iki 1,03.

54 Taigi Lenkijos Respublika prašo sumažinti sunkumo koeficientą ir kintamąjį „n“, vadinasi, ir sumažinti Komisijos prašomų skirti sankcijų dydį.

55 Dublike Komisija teigia, kad, pirma, Lenkijos Respublikos argumentai yra nenuoseklūs, nes ji tvirtina, kad dėl detalaus Direktyvos 2018/1972 teksto reikėjo atlikti ne vieną išsamią analizę ir pasitelkti viešas konsultacijas, be kita ko, su vartotojais ir įmonėmis, o tai lėmė vėlavimą perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę, tačiau taip pat tvirtina, kad šioje direktyvoje iš esmės pakartojamos ankstesnių direktyvų nuostatos ir dėl to nagrinėjamas įsipareigojimų neįvykdymas negali turėti konkretaus ir esminio poveikio rinkai ar galutinių naudotojų padėčiai.

56 Antra, Komisija pažymi, kad šio dubliko pateikimo dieną apie Lenkijos Respublikos nurodytas nacionalinės teisės nuostatas, atitinkančias Direktyvos 2018/1972 reikalavimus, jai nebuvo pranešta kaip apie šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones. Taigi Komisija negali atsižvelgti į šias nuostatas, nustatydama sunkumo koeficientą.

57 Komisija neturėjo galimybės išnagrinėti, ar minėtomis nacionalinėmis nuostatomis iš tikrųjų buvo visiškai perkeltos Direktyvos 2018/1972 nuostatos.

58 Be to, bet kuriuo atveju šioje direktyvoje numatyta pareiga pateikti Komisijai tokių nacionalinės teisės nuostatų tekstą tinkamos formos, kad Komisija galėtų nustatyti tokio pranešimo datą ir apimtį. Lenkijos Respublikos pozicija reikštų teiginį, kad formalus pranešimas Komisijai gali būti pakeistas priemonių, skirtų atitinkamai direktyvai perkelti į nacionalinę teisę, nurodymu Teisingumo Teisme, o tai yra *de facto* pranešimas ir tiesiogiai prieštarauja šioje direktyvoje numatytos pareigos pranešti formuluotei ir panaikina šios pareigos esmę, o taip pakenkiama Sąjungos teisės veiksmingumui. Tai taikytina ir tuo atveju, kai direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę gali būti užtikrintas jau galiojančiomis teisės normomis. Tokiu atveju valstybės narės neatleidžiamos nuo pareigos informuoti Komisiją apie šių teisės normų egzistavimą.

59 Taip pat pasakytina, kad valstybės narės privalo Komisijai pateikti aiškią ir tikslią informaciją, nedviprasmiškai nurodydamos įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais, kaip pati mano, valstybė narė įvykdė įvairius įsipareigojimus pagal atitinkamą direktyvą. Neturėdama tokios informacijos Komisija negalėtų patikrinti, ar atitinkama valstybė narė iš tikrųjų ir visiškai perkėlė šią direktyvą į nacionalinę teisę.

60 Komisija taip pat pabrėžia, kad Lenkijos Respublikos pateikti argumentai yra bendro pobūdžio ir iš jų negalima daryti išvados, kad nurodytomis teisės normomis į Lenkijos teisės sistemą veiksmingai ir visiškai perkeliamos Direktyvos 2018/1972 nuostatos.

61 Trečia, dėl kintamojo „n“ Komisija laikosi savo pozicijos.

62 Triplike Lenkijos Respublika patikslina, kad, pirma, kiek tai susiję su sunkumo koeficientu, ji neginčija, jog pareiga patvirtinti nacionalines priemones, kad būtų užtikrintas visiškas direktyvos perkėlimas, ir pareiga pranešti apie šias priemones Komisijai yra esminiai valstybių narių įsipareigojimai ir kad šių įsipareigojimų neįvykdymas turi būti laikomas sunkiu. Be to, ji nemano, kad formalus pranešimas Komisijai gali būti pakeistas *de facto* pranešimu.

63 Vis dėlto, viena vertus, tai nereiškia, kad tuo atveju, kai nustatydama sankcijų dydį Komisija vertina Direktyvos 2018/1972 neperkėlimo į nacionalinę teisę laiku pasekmes vidaus rinkai ir vartotojams, ji gali visiškai nepaisyti taikytinų nacionalinės teisės aktų vien dėl to, kad apie juos nebuvo jai pranešta. Pripažinti priešingai reikštų, kad nustatant sunkumo koeficientą turi būti vertinamas potencialus, o ne realus, valstybių narių elgesio poveikis. Pagal 2005 m. komunikato 16 punktą tarp veiksnių, į kuriuos atsižvelgiama nustatant pažeidimo sunkumo koeficientą, Sąjungos teisės nuostatų, kurios buvo pažeistos, svarba ir šio pažeidimo poveikis bendriems ar konkretiems interesams paminėti atskirai. Lenkijos Respublika mano, kad pagal pirmąjį iš šių veiksnių atitinkamo Sąjungos teisės akto taikymo sritis vertinama teoriškai, o tai, be kita ko, apima potencialų jo neįgyvendinimo valstybėse narėse poveikį. Tačiau nurodyto pažeidimo poveikis bendriesiems ar konkretiems interesams turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant ne tik į Direktyvos 2018/1972 nuostatas, bet ir į faktines aplinkybes, tarp kurių yra ir galiojančios

nacionalinės teisės nuostatos, net jei apie jas nebuvo pranešta. Šiuo klausimu ši valstybė narė remiasi 2013 m. birželio 25 d. Sprendimo *Komisija / Čekijos Respublika* (C-241/11, EU:C:2013:423) 53 punktu.

64 Be to, Lenkijos Respublika nurodo, kad 2022 m. lapkričio 25 d. ji pranešė Komisijai apie kelis teisės aktus ir kad abu įstatymo dėl perkėlimo projektai 2022 m. gruodžio 9 d. buvo perduoti *Sejm* (Seimas, Lenkija), o tai, remiantis 2005 m. komunikato 16.3 punktu, turėtų būti laikoma švelninančiu veiksniu, nes rodo teisėkūros darbų pažangą.

65 Ši valstybė narė taip pat teigia, kad jos argumentai nėra nenuoseklūs. Tai, kad Direktyvoje 2018/1972 iš esmės pakartojamos panaikintos direktyvos, nereiškia, kad joje įtvirtintos naujos nuostatos nėra dviprasmiškos. Atsiliepime į ieškinį iškelti klausimai buvo susiję būtent su šiomis naujomis nuostatomis.

66 Antra, dėl kintamojo „n“ Lenkijos Respublika primena, kad Sprendimas *Komisija / Graikija (Valstybės pagalbos susigrąžinimas – Feronikelis)* (C-51/20, EU:C:2022:36) buvo paskelbtas 2022 m. sausio 20 d., ir Komisija negali remtis nebaigtomis analizėmis, kad pateisintų jo nevykdymą. Šis sprendimas itin svarbus vykstantiems procesams, susijusiems su direktyvų neperkėlimu į nacionalinę teisę ir Teisingumo Teismo sprendimų nevykdymu, kuriuose Komisija, viena vertus, kaltina valstybes nares laiku neįvykdžius įsipareigojimų ir, kita vertus, pati vėluoja vykdyti šį teismo sprendimą.

Teisingumo Teismo vertinimas

67 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 32 punkto, nustatyta, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui Lenkijos Respublika nepranešė Komisijai apie jokias Direktyvos 2018/1972 perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, kaip tai suprantama pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, taip konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas patenka į šios nuostatos taikymo sritį.

68 Komisija prašo skirti periodinę baudą ir įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą.

69 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad vienos ar kitos iš šių dviejų priemonių taikymas priklauso nuo to, ar kiekviena iš šių priemonių atitinka siekiamą tikslą, atsižvelgiant į bylos aplinkybes. Periodinės baudos skyrimas atrodo ypač tinkamas paskatinti valstybę narę kuo greičiau nutraukti įsipareigojimų nevykdymą, kurį, nesant tokios priemonės, būtų linkstama tęsti, o įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą labiau grindžiamas atitinkamos valstybės narės pareigų nevykdymo pasekmių privatiems ir viešiesiems interesams vertinimu, ypač kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

– *Dėl reikalavimo įpareigoti sumokėti periodinę baudą*

70 Dėl galimybės nagrinėjamu atveju skirti periodinę baudą primintina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją periodinės baudos skyrimas iš esmės pateisinamas tik tiek, kiek tęsiasi įsipareigojimų neįvykdymas, už kurį ta bauda skiriama, kol Teisingumo Teismas išnagrinės faktines aplinkybes (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 55 ir 57 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

71 Darytina išvada, kad siekiant nustatyti, ar nagrinėjamu atveju galima skirti periodinę baudą, reikia išnagrinėti, ar šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas tęsėsi iki proceso pabaigos 2022 m. gruodžio 19 d.

72 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad tą dieną Lenkijos Respublika nebuvo nei patvirtinusi priemonių, būtinų Direktyvos 2018/1972 nuostatų perkėlimui į Lenkijos teisę užtikrinti, nei apie jas pranešusi.

73 Šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad tą dieną, kai Teisingumo Teismas pradėjo nagrinėti faktines aplinkybes, Lenkijos Respublika nebuvo patvirtinusi šių priemonių, taigi, apie jas nepranešė Komisijai, vadinasi, ir toliau nevykdė įsipareigojimų.

74 Taigi Teisingumo Teismas mano, kad Komisijos prašymas priteisti iš Lenkijos Respublikos periodinę baudą yra tinkama finansinė priemonė siekiant užtikrinti, kad ši valstybė narė kuo greičiau nutrauktų konstatuotą įsipareigojimų nevykdymą ir įvykdytų įsipareigojimus pagal Direktyvą 2018/1972. Kita vertus, kadangi negalima atmesti galimybės, kad teismo sprendimo šioje byloje paskelbimo dieną minėta direktyva bus visiškai perkelta į nacionalinę teisę, ši periodinė bauda turi būti skirta tik tiek, kiek tą dieną dar tęsis šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas.

75 Primintina, kad naudodamasis diskrecija šioje srityje Teisingumo Teismas turi nustatyti periodinės baudos dydį taip, kad, pirma, ji atitiktų aplinkybes ir būtų proporcinga konstatuotam įsipareigojimų neįvykdymui ir atitinkamos valstybės narės mokumui ir, antra, pagal SESV 260 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą neviršytų Komisijos nurodytos sumos (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 62 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

76 Teisingumo Teismui atliekant vertinimą, pagrindiniai kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti, siekiant užtikrinti periodinės baudos priverstinį pobūdį, kad Sąjungos teisė būtų taikoma vienodai ir veiksmingai, iš principo yra pažeidimo sunkumas, jo trukmė ir atitinkamos valstybės narės mokumas. Taikydamas šiuos kriterijus Teisingumo Teismas pirmiausia turi atsižvelgti į įsipareigojimų neįvykdymo pasekmes privatiems ir viešiesiems interesams ir į atitinkamos valstybės narės įsipareigojimų įvykdymo skubą (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 63 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

77 Pirma, dėl pažeidimo sunkumo konstatuotina, kad pareiga patvirtinti nacionalines priemones, kad būtų užtikrintas visiškas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę, ir pareiga pranešti apie šias priemones Komisijai yra esminiai valstybių narių įsipareigojimai, siekiant užtikrinti Sąjungos teisės veiksmingą taikymą, todėl šių įsipareigojimų neįvykdymas laikytinas sunkiu (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 32 punkto, pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, t. y. 2021 m. lapkričio 23 d., Lenkijos Respublika nebuvo įvykdžiusi pagal Direktyvą 2018/1972 jai tenkančių įsipareigojimų perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę, todėl nebuvo užtikrintas visiškas Sąjungos teisės veiksmingumas. Šio įsipareigojimų neįvykdymo sunkumą padidina aplinkybė, kad tą dieną Lenkijos Respublika dar nebuvo pranešusi apie jokias šios direktyvos perkėlimo priemones.

79 Be to, kaip pabrėžia Komisija, Direktyva 2018/1972 yra pagrindinis teisės aktas elektroninių ryšių srityje.

80 Direktyvos 2018/1972 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ši direktyva „nustato suderintą elektroninių ryšių tinklų, elektroninių ryšių paslaugų, susijusių priemonių ir susijusių paslaugų reguliavimo sistemą ir tam tikrus galinių įrenginių aspektus. Ji nustato nacionalinių reguliavimo institucijų ir, kai taikytina, kitų kompetentingų institucijų užduotis ir procedūras, siekiant užtikrinti, kad reguliavimo sistema būtų suderintai taikoma visoje Sąjungoje“.

81 Be to, pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį šia direktyva siekiama, pirma, įgyvendinti elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų vidaus rinką, kurioje įdiegiami ir įsisavinami itin didelio pralaidumo tinklai, užtikrinama tvari konkurencija, elektroninių ryšių paslaugų sąveika, prieinamumas, tinklų ir paslaugų saugumas ir nauda galutiniams naudotojams ir, antra, užtikrinti, kad visoje Sąjungoje būtų teikiamos geros kokybės ir įperkamos viešai prieinamos paslaugos veiksmingos konkurencijos ir laisvo pasirinkimo sąlygomis, taip pat reglamentuoti tokius atvejus, kai rinka nepakankamai tenkina galutinių naudotojų, įskaitant naudotojus su negalia, poreikius naudotis paslaugomis vienodomis sąlygomis su kitais, ir nustatyti reikiamas galutinių naudotojų teises.

82 Galiausiai, kaip matyti iš šios direktyvos 2 ir 3 konstatuojamųjų dalių, ja iš dalies keičiami iki jos priėmimo galioję teisės aktai, siekiant atsižvelgti į technologijų ir rinkos pokyčius.

83 Tiesa, kaip nurodo Lenkijos Respublika, nagrinėjama sritis jau reglamentuojama kitais Sąjungos teisės aktais, kuriuos ši direktyva iš dalies keičia ar pakeičia.

84 Vis dėlto šia direktyva tie aktai ne tik kodifikuojami. Kaip pabrėžia Komisija, o Lenkijos Respublika tam neprieštarauja, EERK didinamos vartotojų pasirinkimo galimybės ir stiprinamos jų teisės, užtikrinant aukštesnius ryšių paslaugų standartus, taip pat sustiprinamas nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmuo nustatant minimalią šių institucijų kompetenciją ir jų nepriklausomumas, įtvirtinus skyrimo kriterijus ir pareigas teikti informaciją. Be to, EERK reglamentuojami įvairūs elektroninių ryšių paslaugų teikimo aspektai, įskaitant universaliųjų paslaugų įpareigojimus, numeracijos išteklius ir galutinių naudotojų teises. Sugriežtinus šias taisykles siekiama padidinti vartotojų saugumą ir apsaugą, ypač kiek tai susiję su galimybe naudotis šiomis paslaugomis už prieinamą kainą.

85 Kaip teisingai tvirtina Komisija, tai, kad Lenkijos Respublika neperkėlė Direktyvos 2018/1972, kenkia reguliavimo praktikai visoje Sąjungoje, kiek tai susiję su elektroninių ryšių sistemos valdymu, spektro leidimais ir patekimo į rinką taisyklėmis. Taigi įmonės negali naudotis nuoseklesnėmis ir nuspėjamomis esamo spektro naudojimo teisių suteikimo ar jų atnaujinimo procedūromis ir numatyti reguliavimo, kylančio iš minimalios 20 metų spektro naudojimo licencijų galiojimo trukmės. Tokie trūkumai daro tiesioginę įtaką itin didelio pralaidumo tinklų prieinamumui ir diegimui Sąjungoje. Be to, vartotojai negali pasinaudoti tam tikra apčiuopiama nauda, kuri jiems suteikiama pagal šią direktyvą, pavyzdžiui, sprendimais, susijusiais su įperkamų ryšių paslaugų teikimu, reikalavimu suteikti jiems aiškią informaciją apie sutartis, įpareigojimu taikyti skaidrius tarifus, tinklo teikėjų pakeitimo supaprastinimu siekiant skatinti palankesnes mažmenines kainas ir operatorių pareiga suteikti galutiniams paslaugų gavėjams su negalia lygiavertes galimybes naudotis ryšių paslaugomis.

86 Antra, dėl pažeidimo trukmės primintina, kad ji iš esmės turi būti vertinama atsižvelgiant į datą, kada Teisingumo Teismas vertina faktines aplinkybes, ir kad šis faktinių aplinkybių vertinimas turi būti laikomas atliktu proceso pabaigos dieną (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

87 Dėl laikotarpio, į kurį reikia atsižvelgti nustatant periodinę baudą, mokėtiną pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, pradžios Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad data, į kurią reikia atsižvelgti siekiant įvertinti nagrinėjamo įsipareigojimų nevykdymo trukmę, yra pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Rumunija (Kova su pinigų plovimu)*, C-549/18, EU:C:2020:563, 79 punktą ir 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Kova su pinigų plovimu)*, C-550/18, EU:C:2020:564, 90 punktą).

88 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, t. y. 2021 m. lapkričio 23 d., Lenkijos Respublika nebuvo priėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų Direktyvos 2018/1972 perkėlimui į nacionalinę teisę užtikrinti, taigi ir nepranešė apie juos Komisijai.

89 Be to, kaip matyti iš šio sprendimo 72 ir 73 punktų, šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas dar nebuvo pasibaigęs proceso Teisingumo Teisme pabaigos dieną, t. y. 2022 m. gruodžio 19 d.

90 Taigi, atsižvelgiant į tai, kad pagal Direktyvos 2018/1972 124 straipsnį valstybės narės turėjo perkelti šios direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 21 d., pažeidimas truko beveik trylika mėnesių.

91 Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad šią trukmę iš dalies galėjo lemti su COVID-19 pandemija susijusios išskirtinės aplinkybės. Lenkijos Respublika tvirtina (ir tai neginčijama), kad dėl šių aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti ir kurios nepriklausė nuo jos valios, vėlavo teisėkūros procesas, būtinas Direktyvai 2018/1972 perkelti į nacionalinę teisę, todėl pailgėjo laikotarpis, kuriuo tęsėsi šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas.

92 Trečia, kiek tai susiję su atitinkamos valstybės narės mokumu, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad reikia atsižvelgti į šios valstybės narės BVP, koks jis yra tą dieną, kai Teisingumo Teismas nagrinėja faktines aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Rumunija (Kova su pinigų plovimu)*, C-549/18, EU:C:2020:563, 85 punktą ir 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Kova su pinigų plovimu)*, C-550/18, EU:C:2020:564, 97 punktą).

93 Komisija siūlo atsižvelgti ne tik į Lenkijos Respublikos BVP, bet ir į jos institucinę svarbą Sąjungoje, išreikštą šios valstybės narės turimų vietų Parlamente skaičiumi. Komisija taip pat mano, kad siekiant užtikrinti sankcijų, kurias ji prašo Teisingumo Teismo skirti šiai valstybei narei, proporcingumą ir atgrasomąjį pobūdį, reikia taikyti koregavimo koeficientą 4,5.

94 Vis dėlto, kaip teisingai teigia Lenkijos Respublika, Teisingumo Teismas neseniai labai aiškiai nurodė, kad, viena vertus, atsižvelgti į atitinkamos valstybės narės institucinę svarbą neatrodo būtina siekiant užtikrinti pakankamai atgrasomąjį poveikį ir paskatinti šią valstybę narę pakeisti savo dabartinį ar būsimą elgesį ir, kita vertus, Komisija neįrodė objektyvių kriterijų, kuriais

remdamasi nustatė 4,5 koregavimo koeficientą (šiuo klausimu žr. 2022 m. sausio 20 d. Sprendimo *Komisija / Graikija (Valstybės pagalbos susigrąžinimas – Feronikelis)* C-51/20, EU:C:2022:36, 115 ir 117 punktus).

95 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir į Teisingumo Teismui pripažintą diskreciją SESV 260 straipsnio 3 dalyje, kurioje numatyta, kad šis teismas, kiek tai susiję su jo skiriama periodine bauda, negali viršyti Komisijos nurodytos sumos, tuo atveju, jeigu šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas išliks iki šio sprendimo paskelbimo dienos, reikia įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti Komisijai 50 000 EUR per dieną dydžio periodinę baudą, skaičiuojant nuo šio sprendimo paskelbimo dienos iki dienos, kai ši valstybė narė nutrauks šį įsipareigojimų nevykdymą.

– *Dėl reikalavimo įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą*

96 Dėl galimybės nagrinėjamu atveju įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą primintina, kad Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, kaip pats mano, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį, kiekvienoje byloje turi nustatyti tinkamas pinigines sankcijas pirmiausia dėl to, kad būtų užkirstas kelias kartoti panašius Sąjungos teisės pažeidimus (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

97 Šioje byloje konstatuotina, kad, nepaisant to, jog per visą ikiteisminę procedūrą Lenkijos Respublika bendradarbiavo su Komisijos tarnybomis ir teikė joms informaciją apie priežastis, kurios jai trukdė perkelti Direktyvą 2018/1972 į nacionalinę teisę, teisinių ir faktinių aplinkybių visuma, susijusi su konstatuotu įsipareigojimų neįvykdymu, t. y. visiškas nepranešimas apie priemones, būtinas šiai direktyvai perkelti, pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui ir net šio ieškinio pareiškimo dieną, yra požymis, jog veiksmingai analogiškų Sąjungos teisės pažeidimų pasikartojimo prevencijai ateityje užtikrinti gali prireikti imtis atgrasomosios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą (pagal analogiją žr. 2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 70 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

98 Taigi reikia įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti vienkartinę sumą.

99 Dėl šios vienkartinės sumos apskaičiavimo primintina, kad naudodamasis diskrecija šioje srityje, kuri apibrėžta Komisijos pasiūlymuose, Teisingumo Teismas turi nustatyti vienkartinės sumos, kurią valstybė narė gali būti įpareigota sumokėti pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, dydį taip, kad ji atitiktų aplinkybes ir būtų proporcinga padarytam pažeidimui. Tarp šiuo klausimu svarbių veiksnių yra konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo sunkumas, jo trukmė ir atitinkamos valstybės narės mokumas (2021 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Ispanija (Asmens duomenų direktyva – Baudžiamosios teisės sritis)*, C-658/19, EU:C:2021:138, 73 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

100 Kaip priminta šio sprendimo 86 punkte, pažeidimo trukmė iš esmės turi būti vertinama atsižvelgiant į datą, kada Teisingumo Teismas vertina faktines aplinkybes, ir kad šis faktinių aplinkybių vertinimas turi būti laikomas atliktu proceso pabaigos dieną.

101 Dėl laikotarpio, į kurį reikia atsižvelgti nustatant vienkartinę sumą, mokėtiną pagal SESV 260 straipsnio 3 dalį, pradžios Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad, kitaip nei periodinės baudos už kiekvieną dieną atveju, data, į kurią reikia atsižvelgti siekiant įvertinti nagrinėjamo įsipareigojimų nevykdymo trukmę, yra ne pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga, bet diena, kurią baigiasi atitinkamoje direktyvoje nustatytas perkėlimo terminas (2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Rumunija (Kova su pinigų plovimu)*, C-549/18, EU:C:2020:563, 79 punktą ir 2020 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Airija (Kova su pinigų plovimu)*, C-550/18, EU:C:2020:564, 90 punktą).

102 Nagrinėjamu atveju pagrįstai neginčijama, kad pasibaigus Direktyvos 2018/1972 124 straipsnyje numatytam perkėlimo į nacionalinę teisę terminui, t. y. 2020 m. gruodžio 21 d., Lenkijos Respublika nebuvo priėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų šios direktyvos perkėlimui užtikrinti, todėl nepranešė apie juos Komisijai.

103 Be to, kaip jau nurodyta šio sprendimo 89 punkte, proceso pabaigos dieną, t. y. 2022 m. gruodžio 19 d., šio sprendimo 32 punkte konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas dar nebuvo pasibaigęs, taigi tą dieną šis įsipareigojimų neįvykdymas tęsėsi 728 dienas.

104 Vis dėlto reikia atsižvelgti į tai, kad šio įsipareigojimų neįvykdymo trukmę iš dalies galėjo lemti šio sprendimo 91 punkte nurodytos išimtinės aplinkybės.

105 Darytina išvada, kad taip pat atsižvelgiant į šio sprendimo 77–85 punktuose išdėstytus argumentus dėl pažeidimo sunkumo ir šio sprendimo 92–94 punktuose išdėstytus argumentus dėl Lenkijos Respublikos mokumo, taip pat į Teisingumo Teismui pripažintą diskreciją SESV 260 straipsnio 3 dalyje, kurioje numatyta, kad, kiek tai susiję su jo nurodoma sumokėti vienkartine suma, jis negali viršyti Komisijos nurodytos sumos, konstatuotina, kad siekiant veiksmingai užkirsti kelią ateityje kartotis pažeidimams, kurie būtų analogiški Direktyvos 2018/1972 124 straipsnio pažeidimui ir darytų poveikį visiškam Sąjungos teisės veiksmingumui, reikia nurodyti sumokėti 4 mln. EUR vienkartinę sumą.

106 Taigi reikia įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti Komisijai 4 mln. EUR vienkartinę sumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

107 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Lenkijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1. **Pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui nepriėmusi įstatymų ir kitų teisės aktų, būtinų 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas, įgyvendinti, taigi ir nepranešusi apie šias nuostatas Europos Komisijai, Lenkijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šios direktyvos 124 straipsnio 1 dalį.**

2. Tą dieną, kai Teisingumo Teismas pradėjo nagrinėti faktines aplinkybes, vis dar nesiėmusi priemonių, būtinų, kad Direktyva 2018/1972 būtų perkelta į vidaus teisę, taigi ir nepranešusi apie šias perkėlimo priemones Europos Komisijai, Lenkijos Respublika ir toliau nevykdė įsipareigojimų.

3. Tuo atveju, jei 1 punkte konstatuotas įsipareigojimų nevykdymas tęsis šio sprendimo paskelbimo dieną, priteisti iš Lenkijos Respublikos sumokėti Europos Komisijai 50 000 eurų už dieną periodinę baudą, skaičiuojamą nuo tos dienos iki dienos, kai įsipareigojimai bus įvykdyti.

4. Įpareigoti Lenkijos Respubliką sumokėti Komisijai 4 mln. EUR vienkartinę sumą.

5. Lenkijos Respublika padengia savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.